

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Volby v zahraničí umožňuje většina zemí, liší se jen způsob

Podle novely volebního zákona, která vstoupila v platnost na konci letošního ledna, budou poprvé moci v červnových volbách do Poslanecké sněmovny volit čeští občané, kteří budou v době voleb dočasně v zahraničí, a také emigranti, kteří zůstali občany své vlasti. Možnost volit svým občanům v zahraničí dává většina vyspělých

Podle novely volebního zákona, která vstoupila v platnost na konci letošního ledna, budou poprvé moci v červnových volbách do Poslanecké sněmovny volit čeští občané, kteří budou v době voleb dočasně v zahraničí, a také emigranti, kteří zůstali občany své vlasti. Možnost volit svým občanům v zahraničí dává většina vyspělých států, včetně postkomunistických zemí. Odlišnosti jsou pouze ve formě hlasování a v podmínkách registrace k volbám.

Nejčastěji voliči vhazují hlasovací lístky do volební urny na zastupitelských úřadech, tedy tak, jako tomu bude i u českých občanů. Některé země nabízejí volbu korespondenční, kdy voliči vkládají své hlasovací lístky do speciálních obálek a zasílají je přímo centrální volební komisi, nebo mohou občané žijící v zahraničí někoho ve své domovině k volbě pověřit. Ani jednu z těchto možností česká právní norma neumožňuje.

Volit nemohou emigranti, kteří přišli o občanství a dosud nepožádali o jeho navrácení. Český právní řád v zásadě nepřipouští dvojí občanství, ale existují výjimky. Volit krajanům neumožňovalo například ani zákonodárství první republiky, které vyžadovalo k aktivnímu volebnímu právu nejen státní občanství, ale navíc i trvalé bydliště v tehdejší Československé republice. Přesný počet krajanů nelze zjistit a kolik jich s českým občanstvím možnosti volit využije, bude známo až po 5. květnu: 40 dní před volbami musejí velvyslanectví písemně požádat o zapsání do zvláštního seznamu voličů. K žádosti musejí připojit originál nebo ověřenou kopii dokladů potvrzujících jejich totožnost, státní občanství ČR a bydliště v územním obvodu zastupitelství, kde mají být zapsáni.

Čeští občané, kteří budou v době voleb v zahraničí dočasně, mohou volit po předložení voličského průkazu, který si mohou vyžádat na obecních úřadech v místě svého bydliště. Komplikaci může způsobit fakt, že voličské průkazy se budou vydávat jen 15 dnů před volbami.

Hlasování se uskuteční na zastupitelských úřadech a generálních konzulátech ČR, s výjimkou konzulárních úřadů vedených honorárními konzulárními úředníky. Státní volební komise

losem rozhodla, že ze 14 krajů si čeští občané v zahraničí budou vybírat poslance z kandidátek v Jihomoravském kraji. K argumentům proti tomu, aby Češi mohli v zahraničí volit, nejvíce patřily vysoké finanční náklady.

Volby v zahraničí chrání volební právo osob, které jsou nuceny ze závažného důvodu, ať už v zájmu státu, nebo kvůli perzekuci, zdržovat se mimo území svého státu. V korespondenční formě hlasování vidí někteří kritici možnost manipulace s volebními výsledky. Někdy takové volby přinášejí zklamání kvůli malé účasti. V některých zemích jsou "zahraniční" voliči téměř rozhodujícím faktorem nebo pověstným jazýčkem na vahách.

Složitý proces registrace a ustanovení, že se volič nesměl vystěhovat z mateřské země dříve než před 25 lety (dříve to bylo deset let), způsobuje například nízkou volební účast v Německu. Francouzi žijící v cizině sice nemohou při parlamentních volbách osobně hlasovat, ale mohou pověřit za sebe odevzdáním hlasu zmocněnce ve Francii. Při prezidentských volbách mohou volit na zastupitelských úřadech. V Británii musí k volbám zahraniční volič zplnomocnit příbuzného nebo přítele ve vlasti.

Američané žijící v zahraničí mohou při volbě Kongresu nebo prezidenta hlasovat stejně jako Němci prostřednictvím pošty. Některé státy unie při prezidentských volbách v roce 2000 zahájily očekávaný projekt internetových voleb. Hlasy tradičně republikánských vojáků sloužících v cizině a zaregistrovaných na Floridě například hrály v konečné fázi rozhodující roli v posledních prezidentských volbách v USA.